АСОЦІАЦІЯ
ЮРИДИЧНИХ КЛІНІК
УКРАЇНИ

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ ЮРИДИЧНОЇ КЛІНІКИ ДНІПРОВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

Дніпро 2018

Результати моніторингу юридичної клініки Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара / проф. А. Галай (кер.ав.кол.), проф. С.Гречанюк, Т.Щербатюк. – Дніпро: Асоціація юридичних клінік України, 2018.– 25 с.

Дати моніторингу: 22-24.04.2018

Моніторингова група (авторський колектив):

- А. Галай, доктор юридичних наук, професор, член правління Асоціації юридичних клінік України, відповідальний за напрям моніторингів;
- С. Гречанюк, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права, викладач-куратор юридичної клініки Тернопільського національного економічного університету;
- Т. Щербатюк, голова правління ГО "Черкаський правозахисний центр", керівник регіональної приймальні Української Гельсінської спілки з прав людини

Моніторинговий інструмент: Інструмент оцінювання стандартної якості діяльності юридичних клінік України.

Моніторинги юридичних клінік проводяться Асоціацією юридичних клінік України у партнерстві з ВБО "Українська фундація правової допомоги", за підтримки Міжнародного фонду "Відродження" в рамках реалізації проекту "Розвиток інституційної спроможності Асоціації / мережі юридичних клінік України."

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЮРИДИЧНУ КЛІНІКУ

Юридична клініка Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара була створена у 2007 році і є структурним підрозділом університету.

Серед партнерів клініки є Дніпровські місцеві центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги, Головне територіальне управління юстиції у Дніпропетровській області, Дніпровська міська рада, Українська Гельсінська спілка з прав людини, Рада адвокатів Дніпропетровської області.

В різні періоди своєї діяльності юридична клініка організовувала заходи лідерського рівня: щорічну всеукраїнську наукову конференцію щодо діяльності юридичних клінік, на її базі в 2017 році був розроблений Інструмент оцінювання стандартної якості діяльності юридичних клінік України.

АНКЕТА ЮРИДИЧНОЇ КЛІНІКИ
ЗА ПОПЕРЕДНІЙ КАЛЕНДАРНИЙ РІК

Юридична клініка
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Рік заснування юридичної клініки	2007	
Організаційно-правова форма юридичної клініки	структурний підрозділ ВНЗ із штатом	
Контактні дані юридичної клініки: 1) адреса (у т.ч. адреса приймальні)	1.49050, м.Дніпро, вул. Наукова,13, корпус 9, кімната 302	
2) телефон	2. (056) 373-67-89	
3) електронна пошта	3. dnipropetr_nu_lc@ukr.net	
4) сайт ЮК або сторінки ЮК на сайті ВНЗ, у соцмережах	4. http://www.dnu.dp.ua/ru/uridichesky_faculty	
5) відповідальна особа	5.Забродіна Олена Валентинівна, директор юридичної клініки	
Кількість залучених викладачів (в т.ч. практиків) та студентів	1. Викладачів-кураторів	3
	2. Студентів	10
Показники роботи юридичної клініки у 2016 році	1. Надання правової допомоги:	
	а) надання інформації чи контактів щодо правової допомоги	2
	б) юридичне консультування	14
	в) підготовка правових несудових документів	5
	г) підготовка процесуально-правових документів	9
	д) представництво інтересів в судах та інших органах	-
	2. Правова просвіта:	
	а) публічні виступи (лекції, презентації, зустрічі тощо)	4
	б) інтерактивні заняття (практичне право / streetlaw)	2
	в) дистанційна медіа правова просвіта (інфо у ЗМІ, фільми тощо)	5
Галузі надання правової допомоги	всі галузі без винятку	
Ведення обліку консультацій	журнал, паперовий архів	
Викладання спецкурсу юридичної клінічної освіти	обов’язковий курс "Основи юридичної клінічної практики"	
Як співвідноситься робота в юридичній клініці з практикою студентів	зараховується як практика	

МОНІТОРИНГ ЗА НАПРЯМАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНОЇ КЛІНІКИ

І. ОРГАНІЗАЦІЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ КЛІНІКИ

1. Функціонування юридичної клініки в якості структурного підрозділу ВНЗ

Юридична клініка ДНУ ім. Олеся Гончара є структурним підрозділом університету. Цей статус затверджений наказом ректора від 19.01.2007 №35.

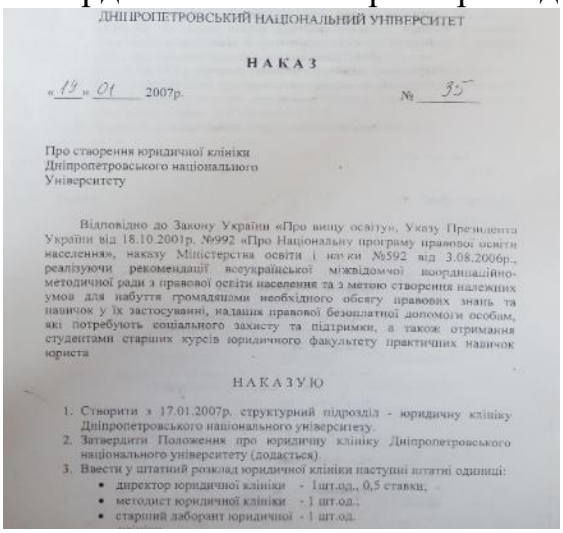

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАКАЗ

«19» 01 2007р. № 35

Про створення юридичної клініки Дніпропетровського національного Університету

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Указу Президента України від 18.10.2001р. №992 «Про Національну програму правової освіти населення», наказу Міністерства освіти і науки №592 від 3.08.2006р., реалізуючи рекомендації всеукраїнської міжвідомчої координаційно-методичної ради з правової освіти населення та з метою створення належних умов для набуття громадянами необхідного обсягу правових знань та навичок у їх застосуванні, надання правової безоплатної допомоги особам, які потребують соціального захисту та підтримки, а також отримання студентами старших курсів юридичного факультету практичних навичок юриста

НАКАЗУЮ

1. Створити з 17.01.2007р. структурний підрозділ - юридичну клініку Дніпропетровського національного університету.
2. Затвердити Положення про юридичну клініку Дніпропетровського національного університету (додається).
3. Ввести у штатний розклад юридичної клініки наступні штатні одиниці:
   - директор юридичної клініки - 1шт.од., 0,5 ставки;
   - методист юридичної клініки - 1 шт.од.;
   - старший лаборант юридичної - 1 шт.од.

Скан сторінки з наказу про утворення юридичної клініки

Зараховано 3 бали з 3 можливих.

2. Штатний розпис юридичної клініки.

Штатний розпис юридичної клініки має дві повні одиниці провідного фахівця та старшого лаборанта, а також пів-ставки директора юридичної клініки.

Сьогодні всі ці 2,5 одиниці укомплектовані.

Групі зрозуміло, що використання лише половини ставки директора юридичної клініки означає передбачуване залучення на цю посаду викладача за сумісництвом, як і відбувалося усі 11 років існування юридичної клініки.

Причинами такого підходу є низька заробітна плата (однакова заснована на мінімальній зарплаті оплата праці керівника, провідного фахівця та старшого лаборанта), через що перебування на посаді керівника юридичної клініки мотивує працівника лише як додаткова робота поряд із викладацькою.

Однакова заробітна плата незалежно від посади не становить мотивації розвитку.

Зараховано 2 бали з 3 можливих.

Рекомендується розглядати посади у юридичній клініці залежно від кваліфікації. Вважаємо, що посадові оклади штатних працівників юридичної клініки (зокрема тих, які безпосередньо керують наданням юридичних консультацій та проведенням правопросвітніх занять) мають відповідати їх кваліфікації.

Орієнтовний рівень кваліфікації керівника юридичної клініки за порівняльними дослідженнями має відповідати посаді доцента. Зокрема,

керівниця юридичної клініки ДНУ ім. Олеся Гончара є кандидатом наук, доцентом, практикуючим адвокатом. Зрозуміло, що такий рівень кваліфікації вище призначеної мінімальної зарплати. Аналогічно – провідний фахівець, фаховий адвокат мав би бути оцінений вище мінімальної зарплати.

3. Залучення до роботи в юридичній клініці викладачів-кураторів та компетенція залучених осіб

3.1. Викладачі-куратори

В поточному році в юридичній клініці навчається 17 студентів. Аналіз вирішених справ у журналі дозволив відмітити, що більшість справ перевіряє керівниця юридичної клініки хоча керівниками юридичних консультацій (де-факто викладачами-кураторами) були ще 2 штатних працівниці юридичні клініки (старший лаборант юридичної клініки протягом 2018 року виступила керівником вирішення лише однієї справи). Затверджувати вирішені справи можуть особи з достатньою кваліфікацією, що як правило означає наявну повну вищу юридичну освіту та досвід юридичної практики. Усі штатні працівники юридичної клініки таку кваліфікацію мають і на погляд моніторингової групи розподіл кількості справ для перевірки міг би бути більш рівномірним.

Отже, реальне співвідношення 7,5 студентів на одного викладача перевищене: цей показник у юридичній клініці ДНУ ім. Олеся Гончара складає 5,7.

Зараховано 2 бали з 2 можливих.

Пропонується розширити коло викладачів-кураторів з числа викладачів кафедр факультету та юристів-практиків. Це дозволить більш спеціалізовано і різноманітно проводити правозахисну і правопросвітню діяльність у юридичній клініці.

3.2. Юристи-практики

Обидва викладачі-куратори є юристами-практиками, поза роботою в університеті займаються приватною адвокатською практикою.

Зараховано 2 бали з 2 можливих.

3.3.1. Підвищення кваліфікації за тематикою діяльності юридичної клініки.

Керівник юридичної клініки та провідний фахівець мають достатньо фактів підвищення кваліфікації у тематиці правозахисної діяльності.

Зокрема, директор юридичної клініки підвищувала професійну кваліфікацію протягом періоду оцінювання 2013-2015 рр. (свідоцтво про підвищення кваліфікації адвокатом, видане Радою адвокатів Дніпропетровської області від 31.05.2016 ДП № 0247); брала участь у тренінгу на тему "Здійснення адвокатської діяльності в епоху цифрових та відео технологій" 15.06.2016 р. (сертифікат виданий Радою адвокатів Дніпропетровської області від 15.06.2016 ДП № 07/2016/20); брала участь у тренінгу на тему "Робота адвоката: проблеми сьогодення" 15.04.2016 р. (сертифікат виданий Радою адвокатів Дніпропетровської області від 15.04.2016 ДП № 03/2016/26); взяла участь у семінарі, присвяченому актуальним питанням тлумачення та застосування

українського законодавства, питанням адвокатської етики та історії адвокатури 17.09.2016р. (сертифікат виданий Національною асоціацією адвокатів України 17.09.2016р. АА№025326) та ін.

Провідний фахівець підвищував професійну кваліфікацію на семінарі, присвяченому актуальним питанням тлумачення та застосування українського законодавства, питанням адвокатської етики та історії адвокатури 07.10.2017р. (сертифікат виданий Національною асоціацією адвокатів України 07.10.2017р. АА№35225); семінарі "Тенденції очікувані зміни в українській адвокатурі" (сертифікат про участь виданий Радою адвокатів Дніпропетровської області від 13.02.2015 року ДП№29) та ін.

Старший лаборант таких форм підвищення кваліфікації немає.

Зараховано 2 бали з 3 можливих.

Рекомендується приділяти більшої уваги використанню можливостей підвищення кваліфікації за напрямами роботи юридичних клінік не лише для керівників та викладачів-кураторів юридичної клініки, але і для адміністраторів (лаборантів) юридичної клініки.

Асоціації юридичних клінік Україні, а також місцевим спільнотам юридичної клінічної освіти доречно дбати про розширення кола форм підвищення кваліфікації, зокрема і для адміністраторів (лаборантів) юридичної клініки, проводити місцеві тренінги, круглі столи, конференції, онлайн-курси тощо, які мали б завершуватись підсумковим контролем та видачею персоніфікованого сертифікату.

3.3.2. Публікації працівників юридичної клініки за клінічною тематикою.

Керівниця юридичної клініки має наукові публікації за тематикою діяльності юридичних клінік, правозахисної чи правопросвітньої діяльності штатного персоналу та викладачів-кураторів:

- Забродіна О. Вплив юридичної клініки на формування правосвідомості майбутнього правника // Правоосвітницька діяльність юридичних клік на базі вищих навчальних закладів: Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції / за заг.ред. Забродіної О.В. – Д.,2017.
- Забродіна О. Актуальні питання розмежування трудового та цивільно-правового договору // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. Спецвипуск, ч.2, 2017.

Публікацій інших залучених працівників до роботи юридичної клініки у цій тематиці немає.

Зараховано 1 бали з 3 можливих.

Фахові наукові публікації були обрані як критерій оцінки компетентності осіб, які працюють зі студентами юридичної клініки. Досвід іноземних юридичних клінік свідчить, що з тематики юридичних клінік, унікальних клінічних методів навчання відбувається чимало конференцій, готуються видання. Всі ефективні викладачі, залучені до цього процесу мають публікації чим доводять свою компетенцію у цій справі.

4. Матеріально-технічне забезпечення юридичної клініки

4.1.У приміщенні юридичної клініки ДНУ ім. Олеся Гончара існують функціональні блоки для одночасної роботи: 1) керівника, 2) адміністратора, 3) студентів-консультантів та інших осіб, залучених до юридичної клініки. Функціональні блоки дозволяють організувати одночасну роботу принаймні 7 осіб.

Фото робочого простору персоналу юридичної клініки

Зараховано 3 бали з 3 можливих.

4.2. Умови приміщення для навчального процесу

Приміщення юридичної клініки дозволяє проводити у ньому навчальні заходи для 15 осіб. В разі потреби юридична клініка використовує для своїх заходів спеціально обладнану аудиторію 312 (імені професора Альберта Філатова). Зокрема, в середньому протягом навчального року ця аудиторія приймає близько 10 заходів юридичної клініки.

Зараховано 1 бал.

4.3. Приміщення юридичної клініки з позиції забезпечення конфіденційності здійснення прийому клієнтів з метою надання безоплатної правової допомоги

Приміщення юридичної клініки складається з двох кабінетів, більшої (основне приміщення) та меншої площі, що, за необхідності дозволяє забезпечити умови конфіденційності одночасного прийому двох клієнтів, зберігаючи засади конфіденційності консультування. Обладнаних міні-кабінетів для індивідуального прийому немає.

Зараховано 1 бал.

Рекомендується додатково обладнати приміщення юридичної клініки для потреб конфіденційності прийому. Наприклад столи, які наразі використовуються для роботи студентів обладнати у функціональний блок прийому клієнтів. Це досяжно принаймні через встановлення перегородок, які не дозволять клієнтам юридичної клініки бачити одне одного.

4.4.1. Забезпеченість комп'ютерною та іншою технікою, яка дозволяє працювати з мережею Інтернет або правовими базами даних

У юридичній клініці наявні 2 персональні комп'ютери для безперервної роботи в юридичній клініці. Зміст інформаційного наповнення цих комп'ютерів свідчить про зберігання основної інформації про діяльність клініки, натомість вона структурована так, що лише старший лаборант юридичної клініки спроможна знайти потрібний документ серед цієї інформації.

Зараховано 1 бал.

Рекомендується систематизувати інформацію про плани та заходи, а також каталогізувати інформацію про справи, що розглядаються (або вже розглянуті) в клініці.

4.4.2. Доступ до мережі інтернет та правових баз

Персонал юридичної клініки використовує 2 інтернет-лінії, надані університетом, тоді як для зарахування балу необхідно 3.

Бал не зараховано.

Рекомендовано подбати про wi-fi у приміщенні юридичної клініки. Наприклад, з трьох юридичних клінік, які були промоніторені у квітні 2018 року (крім ДНУ ім. Олеся Гончара це також Маріупольський держуніверситет управління та Хмельницький університет управління та права) лише у юридичній клініці ДНУ ім. Олеся Гончара відсутня wi-fi мережа.

4.4.3. Юридична клініка використовує поліфункціональний пристрій, що поєднує копіювальний апарат та принтер. Цей пристрій виграний як приз Дебатного турніру юридичних клінік у 2015 році.

Зараховано 2 бали з 2 можливих.

4.5. Університет не здійснював забезпечення потреб юридичної клініки у витратних матеріалах (картридж, папір, канцелярські товари) у останні роки.

Бал не зараховано.

4.6. Бонусний показник. Доступність для клієнтів з особливими потребами.

Юридична клініка знаходиться на третьому поверсі. Це не дозволяє до неї дістатися особам на візку. Це не обов'язково мають бути пандуси, ліфти тощо. Це може бути оголошення при вході в корпус з зазначенням телефону для виклику юриста до входу для спілкування з клієнтом.

За відсутності технічної можливості юридичним клінікам рекомендується мати розроблений алгоритм надання консультацій маломобільним особам (надання консультацій за узгодженням по телефону у іншому приміщенні університету, на базі іншої організації). Наприклад, ряд українських юридичних клінік співпрацюють з центрами безоплатної правової допомоги, бібліотеками тощо, які зазвичай обладнані для таких потреб.

5. Інформаційне забезпечення юридичної клініки

5.1.1. Внутрішні таблички.
Юридична клініка видима у ВНЗ (факультеті).

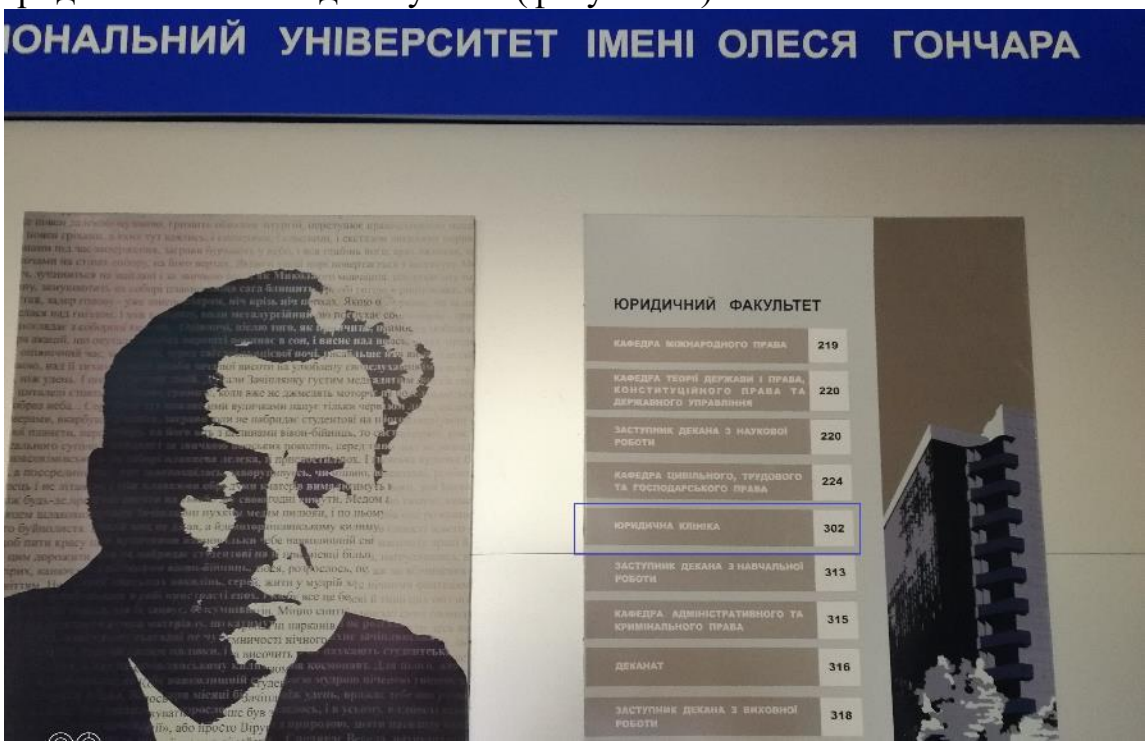

Фото перед входом в корпус

Фото при вході в приміщення юридичної клініки

Зараховано 1 бал.

5.1.2. Внутрішні вказівники.

Клієнти можуть дістатися до юридичної клініки за численними оголошеннями про надання правової допомоги, які зазначають розміщення юридичної клініки. Такі листівки розміщені на усіх дошках оголошень на кожному поверсі будівлі, де розташована юридична клініка.

Фото дошки оголошень

Зараховано 2 бали з 2 можливих.

5.2. Інформація на зовнішніх ресурсах.

Інформація про юридичну клініку розповсюджується серед потенційних отримувачів її послуг.

Юридична клініка ДНУ ім. Олеся Гончара не є фокусованою на велику кількість звернень, проте має достатню ряд способів інформування про власні послуги правової допомоги:

- в угодах про співпрацю з управлінням юстиції та Українською Гельсінською спілкою з прав людини зазначаються позиції про взаємне інформування про послуги юридичної клініки;
- юридична клініка неформально співпрацює з двома депутатами міськради, з окружним адміністративним судом щодо направлення малозабезпечених клієнтів.

Безпосередні оголошення у партнерських установах не були продемонстровані, проте моніторингова група відмітила цей показний як реальний через те, що клієнт, яка отримувала юридичну допомогу під час моніторингу дізналася про юридичну клініку саме цим каналом зв‘язку.

Зараховано 1 бал.

5.3. Автономні джерела інформування про діяльність та зв’язку з юридичною клінікою.

5.3.1. Юридична клініка має постійну корпоративну неперсоналізовану електронну пошти gmail: dnipro.honchar.legalclinic@gmail.com

Зараховано 1 бал.

5.3.2. Власне інтернет-представництво.

Юридична клініка ДНУ ім. Олеся Гончара має сторінку на сайті ВНЗ (http://www.dnu.dp.ua/view/yuridichna_klinika (окрема сторінка), http://www.dnu.dp.ua/view/flaw (рубрика на сторінці факультету). Водночас відмічаємо нефункціональність цього сайту: знайти інформацію про юридичну клініку можна лише покроково перейшовши на сайті вишу у третю рубрику (сайт\освітня діяльність\центри\юридична клініка) або уважно читаючи несортований текст про численні напрями діяльності факультету. Зрозуміло, що в такому розкладі юридична клініка не може ефективно використовувати сайт університету для інформування про власні напрацювання і особі, яка проводить пошук не знаючи чіткого місця, навряд чи ця інформація стане доступною.

За рекомендацією моніторингової групи було утворено сторінку юридичної клініки у соцмережі та на ній з'явились перші повідомлення. Тому вочевидь персонал юридичної клініки потребує навчання з медіаактивності.

Зараховано 1 бал.

Рекомендації. Ефективні юридичні клініки як правило мають принаймні сторінки у соцмережах (рекомендуємо в якості ефективних зразків кілька сторінок українських юридичних клінік:

https://www.facebook.com/legalclinic.nlu.edu.ua/?ref=br_rs (юридична клініка Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого)

https://www.facebook.com/legalclinic.che/?ref=search (юридична клініка Чернівецького нацуніверситету ім. Ю.Федьковича)

https://www.facebook.com/pro.legal.clinic/?rc=p (вже недіюча юридична клініка академії прокуратури ефективно висвітлювала напрям юридичного консультування),

окремі з них – власні інтернет сайти (ефективний приклад http://legalclinic.nlu.edu.ua/).

На сторінці вишів переважна кількість юридичних клінік мають виділені сторінки з функціональними блоками (кілька прикладів: http://www.tneu.edu.ua/uf/yurydychnaklnka https://www.naiau.kiev.ua/yuridichni-kliniki-(nadannya-pravovoyi-dopomogi)/)

5.3.3. Виділений корпоративний неперсоналізований номер телефонного зв'язку з юридичною клінікою – прямий міський номер (056) 373 6789.

Зараховано 1 бал.

5.4. Наявність у власному приміщенні юридичної клініки пояснення у доступній формі (правил надання послуг, складу персоналу та графіків його залучення, контактів для звернень чи скарг) щодо своєї діяльності, адресоване відвідувачам наявне.

Фото стенду юридичної клініки

Зараховано 1 бал.

Рекомендації щодо позицій, які доречно розміщувати на стенді в першочерговому порядку (правила надання консультацій включно з можливими причинами відмови, графік чергування в юридичній клініці, поточні актуальні оголошення). Площа стенду дозволяє використовувати його більш інформативно.

6. Бонусний показник. Інтегрованість у місцеві спільноти, які впроваджують права людини

Юридична клініка Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара взаємодіє з 2008 з Головним територіальним управлінням юстиції у Дніпропетровській області (угода про співпрацю від 02.06.2008 року); Дніпропетровською обласною державної адміністрації (з 2018) (розпорядження голови обласної державної адміністрації від 06.032018 № 132/03-18); Українською Гельсінською спілкою з прав людини (з 2017) (меморандум про співпрацю від 30.08.2017 р.).

Зокрема, юридичною клінікою спільно з Головним територіальним управлінням юстиції у Дніпропетровській області були розроблені методичні вказівки "Актуальні питання захисту прав переселенців"; у співпраці з Українською Гельсінською спілкою з прав людини студентами юридичної клініки для шкіл регіону були підготовлені група консультацій щодо проблемних питань в системі середньої освіти.

Рекомендовано уникати формалізму у питаннях здійснення спільних заходів, а також розширення кола суб'єктів реальної взаємодії, участі у заходах правопросвітницького характеру. Місто Дніпро має принаймні 3 нормально діючих юридичні клініки, які можуть ефективно взаємодіяти.

ІІ. ВКЛЮЧЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ КЛІНІЧНОЇ ОСВІТИ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

1. Навчальний курс юридичної клінічної освіти

1.1. Навчальний курс.

У Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара курс юридичної клінічної освіти викладається на першому курсі юридичного факультету. Курс "Основи юридичної клінічної освіти" передбачений навчальним планом підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр за спеціальністю 081 Право.

Навчальна дисципліна складається з трьох кредитів, одного модулю та двох змістовних модулів, загальна кількість годин на денній формі навчання – 90, на заочній – 45 (аудиторні: 16 годин лекційних; 18 – практичних; 56 – самостійна робота). Вид контролю – екзамен. Аналіз навчальних планів (з 2015-2017 роки) свідчить про існування даної навчальної дисципліни починаючи з 2015 року як вибіркової. Робота навчальна програма дисципліни затверджена 06.09.2017 року і розміщена в цифровому репозиторії університету.

Аналіз змісту програми цієї навчальної дисципліни, свідчить про досить близьке наповнення курсу до рекомендованих Стандартами діяльності юридичних клінік України навчальних модулів, за винятком модулю "Правопросвітня робота та інші напрями діяльності юридичних клінік".

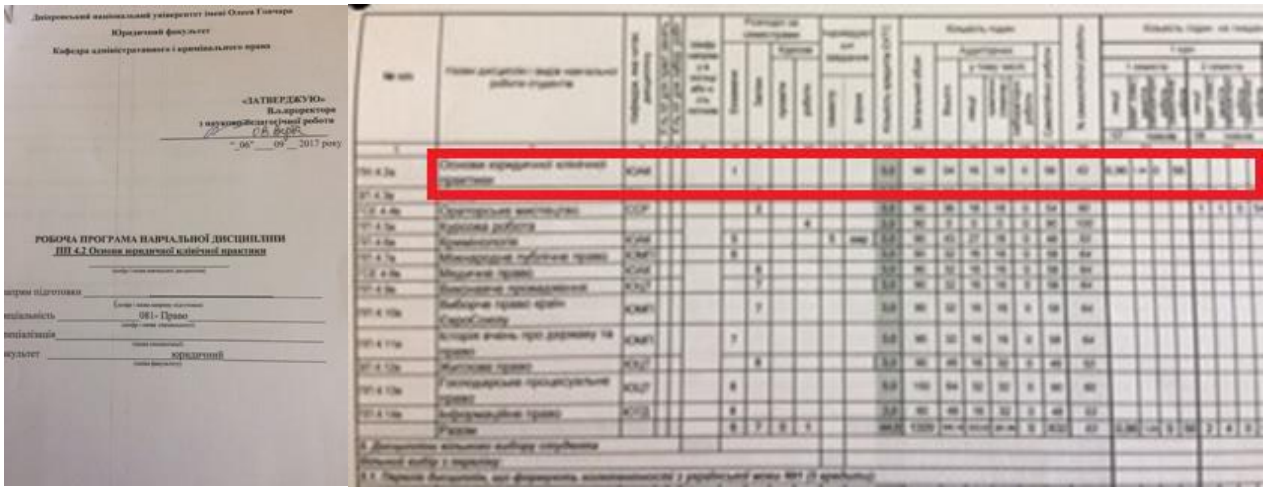

Фото робочої програми навчального курсу та його місця у навчальному плані

Зараховано 2 бали з 3 можливих.

Рекомендовано більше адаптувати зміст курсу до Стандартів діяльності юридичних клінік України. Варто шукати можливість перенесення викладання начального курсу на більш пізні курси, з позиції кращого засвоєння студентами.

2. Викладання курсу юридичної клінічної освіти

2.1. Факт викладання курсу юридичної клінічної освіти

Курс викладається на першому курсі у першому семестрі.

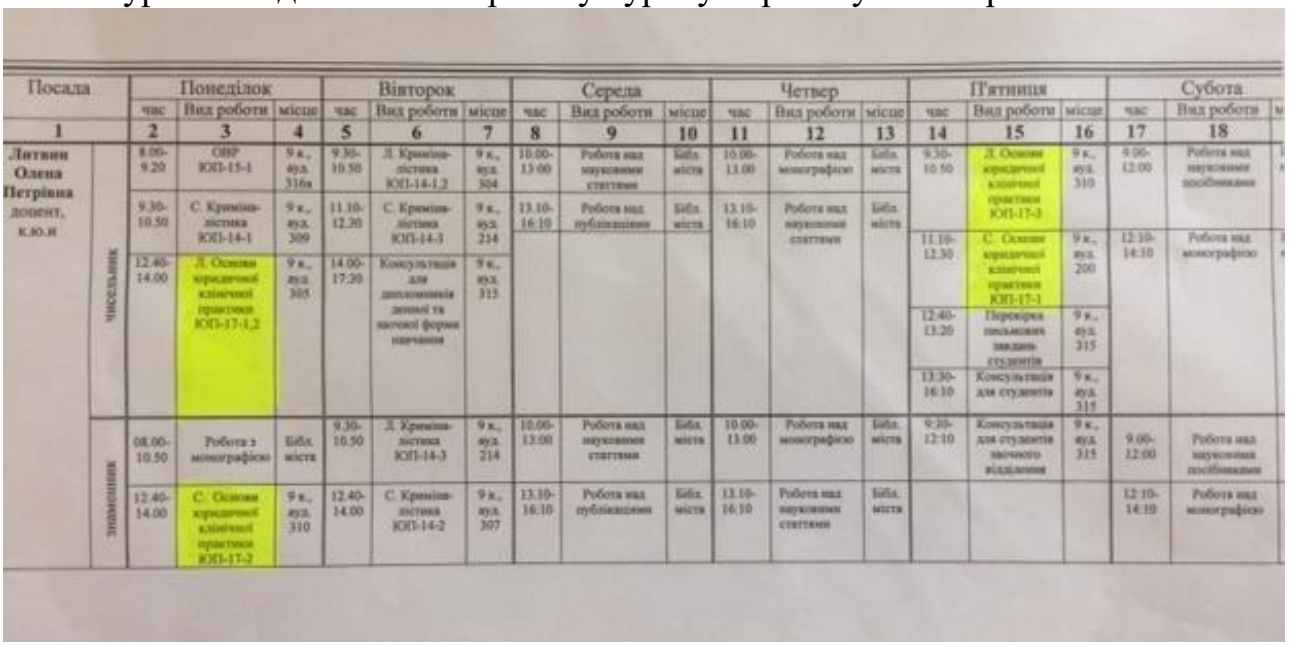

Посада		Понеділок			Вівторок			Середа			Четвер			П'ятниця			Субота		
		час	Вид роботи	місце	час	Вид роботи	місце	час	Вид роботи	місце	час	Вид роботи	місце	час	Вид роботи	місце	час	Вид роботи	
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
Литвин Олена Петрівна доцент, к.ю.н	чисельник	8.00-9.20	ОВР ЮП-15-1	9 к., ауд. 316а	9.30-10.50	Л. Криміналістика ЮП-14-1,2	9 к., ауд. 304	10.00-13.00	Робота над науковими статтями	Библ. міста	10.00-13.00	Робота над монографією	Библ. міста	9.30-10.50	Л. Основи юридичної клінічної практики ЮП-17-3	9 к., ауд. 310	9.00-12.00	Робота над науковими посібниками	
		9.30-10.50	С. Криміналістика ЮП-14-1	9 к., ауд. 309	11.10-12.30	С. Криміналістика ЮП-14-3	9 к., ауд. 214	13.10-16.10	Робота над публікаціями	Библ. міста	13.10-16.10	Робота над науковими статтями	Библ. міста	11.10-12.30	С. Основи юридичної клінічної практики ЮП-17-1	9 к., ауд. 200	12.10-14.10	Робота над монографією	
		12.40-14.00	Л. Основи юридичної клінічної практики ЮП-17-1,2	9 к., ауд. 305	14.00-17.20	Консультація для дипломників денної та заочної форми навчання	9 к., ауд. 313							12.40-13.20	Перевірка письмових завдань студентів	9 к., ауд. 315			
														13.30-16.10	Консультація для студентів	9 к., ауд. 315			
	знаменник	08.00-10.50	Робота з монографією	Библ. міста	9.30-10.50	Л. Криміналістика ЮП-14-3	9 к., ауд. 214	10.00-13.00	Робота над науковими статтями	Библ. міста	10.00-13.00	Робота над монографією	Библ. міста	9.30-12.10	Консультація для студентів заочного відділення	9 к., ауд. 315	9.00-12.00	Робота над науковими посібниками	
		12.40-14.00	С. Основи юридичної клінічної практики ЮП-17-2	9 к., ауд. 310	12.40-14.00	С. Криміналістика ЮП-14-2	9 к., ауд. 307	13.10-16.10	Робота над публікаціями	Библ. міста	13.10-16.10	Робота над науковими статтями	Библ. міста				12.10-14.10	Робота над монографією	

Фото розкладу занять першого курсу

Зараховано 1 бал.

2.2. Компетентність викладання курсу юридичної клінічної освіти

Основний викладач курсу не бере участь у роботі юридичної клініки.

Персонал юридичної клініки не залучається до оцінювання знань студентів за результатами курсу.

Бали не зараховуються.

Як зробити цей курс дійсно клінічним є кілька можливостей:

- ***залучити викладача, яка викладає даний курс до консультування та інших заходів юридичної клініки***
- ***клопотати про передачу кафедрального навчального навантаження за цією навчальною дисципліною керівнику юридичної клініки***
- ***залучати представника юридичної клініки до підсумкового оцінювання курсу.***

Мета такої пропозиції полягає в тому, що курс не може розглядатися без діяльності юридичної клініки, розгляду її справ, конкретних прикладів у роботі з клієнтами.

2.3. Бонусний показник. Інтерактивні методики при викладанні курсу.

Аналіз робочої програми курсу не продемонстрував застосування інтерактивних методів при викладання курсу юридичної клінічної освіти.

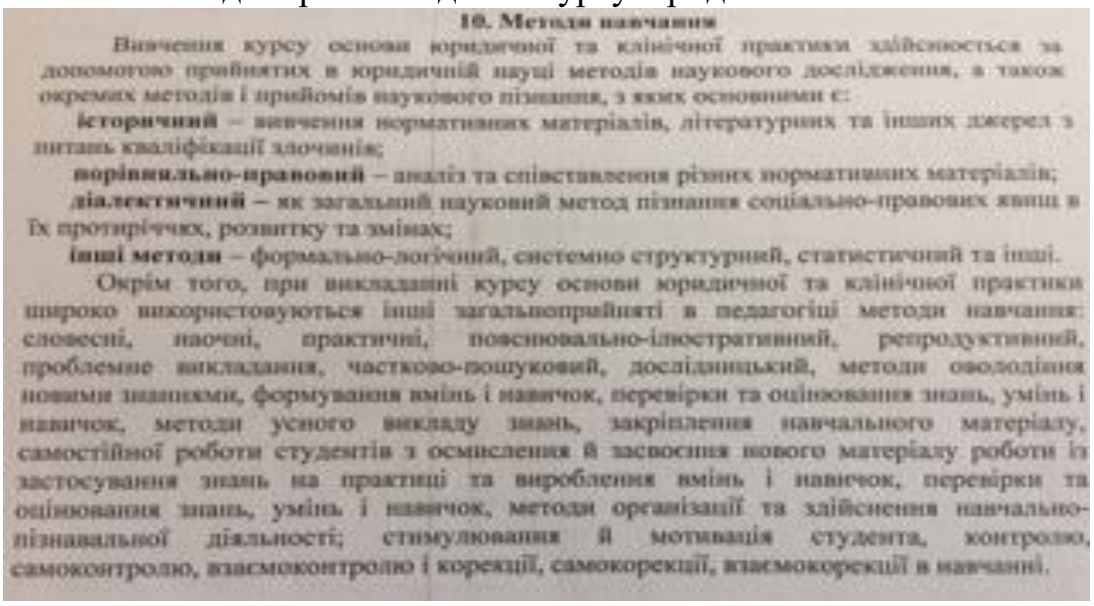

10. Методи навчання

Вивчення курсу основи юридичної та клінічної практики здійснюється за допомогою прийнятих в юридичній науці методів наукового дослідження, а також окремих методів і прийомів наукового пізнання, з яких основними є:

історичний – вивчення нормативних матеріалів, літературних та інших джерел з питань кваліфікації злочинів;

порівняльно-правовий – аналіз та співставлення різних нормативних матеріалів;

діалектичний – як загальний науковий метод пізнання соціально-правових явищ в їх протиріччях, розвитку та змінах;

інші методи – формально-логічний, системно структурний, статистичний та інші.

Окрім того, при викладанні курсу основи юридичної та клінічної практики широко використовуються інші загальноприйняті в педагогіці методи навчання: словесні, наочні, практичні, повсновально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький, методи оволодіння новими знаннями, формування вмінь і навичок, перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок, методи усного викладу знань, закріплення навчального матеріалу, самостійної роботи студентів з осмислення й засвоєння нового матеріалу роботи із застосування знань на практиці та вироблення вмінь і навичок, перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок, методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; стимулювання й мотивація студента, контролю, самоконтролю, взаємоконтролю і корекції, самокорекції, взаємокорекції в навчанні.

Фото: методи викладання навчального курсу "Основи юридичної клінічної практики"

Рекомендовано принципово змінити методологію та методику викладання цієї дисципліни категорично відкинувши застарілі неефективні методи, замінивши їх сучасними розробками. Особливо дивно бачити таку несучасну методологію при наявних розробках повністю інтерактивного викладання цієї дисципліни у відкритому доступі на сайті Асоціації у рубриці бібліотека вкладці "Юридична клінічна освіта".

2.4. Бонусний показник. Додаткові заняття із студентами юридичної клініки.

В юридичній клініці практикуються нерегулярні додаткові заняття з студентами, де обговорюються конкретні справи, надаються поради щодо їх вирішення студентами. Також здійснюються заняття на базі судових інстанцій у справах, які розглядались в юридичній клініці.

Відмічаємо, що ефективні юридичні клініки проводять такі заняття регулярно: щотижня або що-два тижні.

3. Практика на базі юридичної клініки.

3.1. Згідно з наказом ректора Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара "Про направлення студентів 3 курсу юридичного факультету напрямку підготовки "Правознавства" на виробничу практику" цьогоріч 5 студентів проходили практику на базі юридичної клініки.

Відмітимо, що юридична клініка розглядається як звичайна база практики, а не університетський підрозділ. Для проходження практики між юридичною клінікою та Університетом укладаються угоди щодо проходження практики конкретними студентами. За керування практикою в юридичній клініці години навантаження отримують викладачі університету, що не залучені до діяльності юридичної клініки.

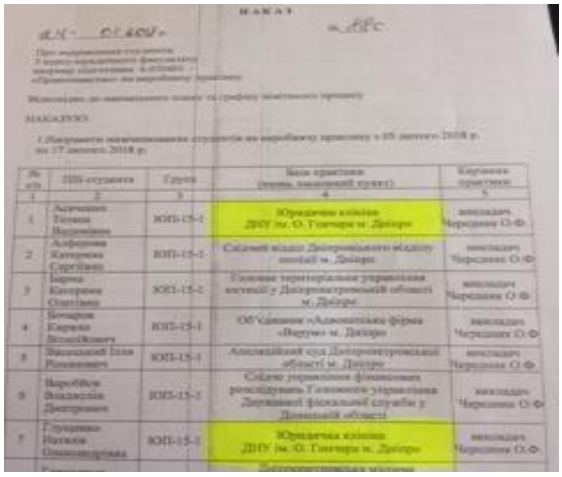

Витяг з наказу про направління студентів на практику

Зараховано 1 бал.

3.2. Бонусний показник. Юридична клінічна практика. Такої форми проходження практики як юридична клінічна практика в університеті не застосовується.

Рекомендовано розглянути питання щодо формування нової форми проходження практики для студентів, які протягом року працюють в юридичній клініці. На час проходження іншими студентами факультету практики у студентів юридичної клініки є можливість підтвердження виконання завдань практики документами, виконаними у юридичній клініці та з метою зарахування в якості академічної практики. Така практика стимулює студентів до роботи в юридичній клініці, робить їх більш відповідальними і практично орієнтованими.

4. Зарахування навчального навантаження за роботу в юридичній клініці та його облік

Робота викладачів в юридичній клініці за жодною із рекомендованих у Стандартах діяльності юридичних клінік України позицією в Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара не зараховується у навчальне навантаження.

Не зараховано жодного балу з 4 можливих.

Рекомендується визначити форми обліку та зарахування роботи у юридичній клініці як навчального навантаження для викладачів. Такий крок

зробить юридичну клініку більш ефективною, вагомою на кафедрах факультету, а навчальний процес на кафедрах практично орієнтованим.

Для таких дій доцільно використовувати можливості самоврядування вишів. Можливо встановлювати ці форми навантаження як в повній формі, так із встановленням лімітів зарахування навантаження. Наголосимо, таке зарахування навантаження не становитиме неможливих завдань для факультету, проте забезпечить вмотивованість викладачів кафедр співпраці з юридичною клінікою і якість їх роботи.

Стандарти діяльності юридичних клінік України містять такі рекомендації щодо норм навчального навантаження науково-педагогічних та інших фахівців у галузі права:

- ***за кожну виконану з їх допомогою юридичну консультацію — дві години консультацій (позааудиторні заняття);***
- ***за кожне проведене з їх методичною допомогою та участю правопросвітнє заняття — одну годину консультацій (позааудиторні заняття),***
- ***за кожне додаткове навчальне заняття із студентами юридичної клініки — одну годину практичного заняття (аудиторні заняття).***
- ***за керування практикою — десять годин навчального навантаження за кожний тиждень практики (позааудиторні заняття).***

При цьому важливо одночасно встановлювати форми обліку такої діяльності. Рекомендується це завдання покладати на керівника юридичної клініки, який перед навчальним роком може подати план залучення викладачів-кураторів з кафедр університету (факультету), а після завершення частин навчального року – персоналізований звіт, заснований на документації юридичної клініки.

Окремо відмітимо, що навантаження за керування практикою в юридичній клініці зараховується не працівникам юридичні клініки, а іншим викладачам факультету. Рекомендуємо при плануванні та обліку навчального навантаження за керування практикою в юридичній клініці розглядати представників юридичної клініки як одночасно представників навчального закладу та бази практики. Адже більшість завдань із організації практики студентів у юридичній клініці та її контролю виконує саме працівник юридичної клініки, а не залучений викладач з кафедри, що ніякого відношення до роботи юридичної клініки не має.

ІІІ. ЮРИДИЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ В ЮРИДИЧНІЙ КЛІНІЦІ

1. Систематичність юридичного консультування в юридичній клініці

Юридична клініка Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара практикує регулярне консультування, проміжки у консультуванні допускаються лише на час канікул.

Проте відмітимо, що таку щомісячність юридична клініка досягає за рахунок по суті однієї консультації на місяць. При цьому чимало проведеної консультативної роботи залишається необлікованою: наприклад близько 20 юридичних консультацій, виконаних у межах співпраці з проектом "Права людини у школі" залишились не облікованими серед наданих юридичних консультацій.

Зараховано 2 бали з 3 можливих.

Рекомендуємо суттєво переглянути механізм надання консультацій, їх підготовки під керівництвом викладача юридичної клініки та обліку.

2. Документальне забезпечення діяльності юридичної клініки з юридичного консультування

2.1. Журнал обліку звернень клієнтів ведеться системно (регулярно, з запобіганням приписок)

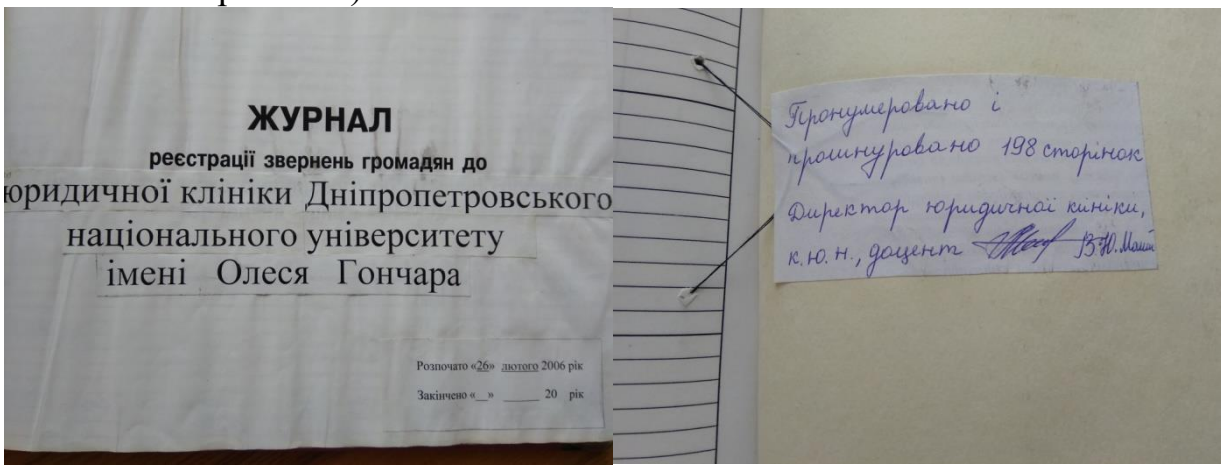

Зараховано 1 бал.

2.2. Ведеться архів завершених справ.

Архів ведеться у вигляді прошитих папок-справ. Вибіркова перевірка вирішених справ у журналі показує їх відповідність у архіві до нумерації у журналі звернень.

Зараховано 1 бал.

Рекомендується розглянути питання принципового оновлення форм роботи з архівом справ. Це питання вирішується кожною юридичною клінікою на власний розсуд, проте неефективний архів блокує загальну якісну роботу юридичної клініки.

2.3. Друковані консультації.

Юридична клініка Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара практикує надання друкованих юридичних консультацій.

Вибіркова перевірка трьох справ за журналом обліку консультацій та аналіз архіву справ за період останніх трьох місяців, дозволила знайти справи в яких юридична клініка надавала правові консультації у формі аналізу правових документів, позовних заяв та заяв до органів влади. Окремі справи також містили документальні консультації клієнту.

Відмітимо, що форми консультування клієнтів, які практикуються юридичною клінікою ДНУ ім. Олеся Гончара досить складні для ведення. Не вважаємо їх ефективними.

Зараховано 1 бал.

Незважаючи на свободу визначення форм надання юридичних консультацій самою юридичною клінікою, моніторингова група рекомендує принципово переглянути форми консультування, які практикуються юридичною клінікою ДНУ ім. Олеся Гончара. В якості прикладу, який знаходиться у відкритому доступі, пропонуємо поглянути на такі форми, які розміщені на сторінці однієї з юридичних клінік України.

Підхід, який рекомендується Асоціацією щодо форм консультування:

1) правова інформація або правова консультація (перший тип передбачає лише коротку відповідь типу витягу із законодавства, зазначення якого органу повноваження зачіпає питання клієнта, надання шаблонного (типового) договору тощо; другий вже має елемент правового аналізу, висновку щодо групи норм аналізу практики тощо). Обидва типи консультування надаються друковано;

2) залежно від потреби до правової консультації може додаватись правовий або процесуальний документ, складений до конкретної справи (не шаблонний). Процесуальний документ – документ щодо звернення до суду. Правовий документ – будь-яке інше звернення, акт, протокол, договір у справі. Такий документ не складає окремого типу консультації і готується як додаток до архіву;

3) у випадку представництва інтересів клієнтів процесуальних документів може бути декілька. Усі води додаються до архіву справ. Юридична клініка самостійно визначає форму обліку таких типів правової допомоги.

В будь-якому разі варто у журналі та/або у архіві справ мати зрозуміле зазначення типу юридичного консультування

2.4. Документація юридичної клініки Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара дозволяє побачити факт погодження консультацій з викладачем-куратором у більшості перевірених консультацій.

Зараховано 1 бал.

Юридичній клініці рекомендується посилити контроль за роботою студентів, в частині погодження кураторами процесуальних документів (позовні заяви, скарги), які розроблено студентами та надаються клієнтам.

2.5. Кількість консультацій у анкеті юридичної клініки не відповідає кількості у журналі обліку звернень клієнтів.

Загальна кількість консультацій у перевіреному 2016 році у журналі обліку звернень (27) більша ніж зазначено у анкеті юридичної клініки (16).

Бал не зараховано

2.6. БОНУСНИЙ ПОКАЗНИК. Розрізнення у облікових документах різних форм правової допомоги.

Журнал обліку звернень містить інформацію про підготовку правових несудових документів, процесуально-правових документів, відмов у наданні правової допомоги.

У документах обліку консультацій юридичної клініки Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара не розрізняються правова інформація та юридична консультація, що не дає можливості коректно визначити кількісні та якісні показники роботи юридичної клініки.

2.7. БОНУСНИЙ ПОКАЗНИК. Безпосередній захист прав клієнтів.

Юридична клініка Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара практикує форми безпосереднього захисту інтересів клієнтів. Це і підготовка правових і процесуальних документів, і представництво традиційними і альтернативними методами способами захисту прав.

Протягом останніх двох років у юридичної клініки було більше десяти прикладів безпосереднього представництва інтересів клієнтів у адміністративних та цивільних справах, а також один випадок супроводження захисту інтересів потерпілої особи у кримінальній справі.

Як бачиться, це одна з найуспішніших практик безпосереднього захисту інтересів клієнтів у юридичних клініках України (з позицій співвідношення кількості справ до кількості залучених студентів), проте абсолютно невідома широкому загалу.

Рекомендується розвивати цей напрям, широко висвітлюючи його результати в жанрі історій успіху. За результатами наявних досягнень пропонується узгодити з інформаційним менеджером АЮКУ формат та підготувати публікацію/ї у ЗМІ.

Водночас, варто пам'ятати, що безпосередній правозахист лише доповнює напрям юридичного консультування, рекомендації щодо якого надані у цьому розділі.

3. Якість юридичного консультування у юридичній клініці

3.1. БОНУСНИЙ ПОКАЗНИК. Перевірка наданих консультацій.

Юридична клініка не практикує надання друкованих консультацій клієнтам типу питання-відповідь. Консультації юридичної клініки ДНУ ім. Олеся Гончара є роз'ясненнями або процесуальними документами без попередньо сформульованих питань. За такого підходу неможливо оцінити якість наданих консультацій.

3.2. БОНУСНИЙ ПОКАЗНИК. Дотримання рекомендованих процедур інтерв'ювання та консультування.

Члени моніторингової групи мали можливість спостерігати за процесом інтерв’ювання та консультування студентами юридичної клініки. У моніторів не склалося враження про розуміння студенткою-консультанткою форм і етапів інтерв'ювання клієнтів, які практикуються Асоціацією.

З наведених позицій вважаємо, що консультативна робота юридичної клініки потребує суттєвого оновлення організаційних підходів.

IV. ПРАВОПРОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ В ЮРИДИЧНІЙ КЛІНІЦІ

1. Систематичність та різноманітність правопросвітньої роботи юридичної клініки

Юридична клініка організувала за 2016 та 2017 рік згідно даних Реєстру АЮКУ 11 правопросвітніх заходів. Їх аналіз систематичності та різноманітності було проведено на основі звітів директора юридичної клініки. Тим не менше є тенденція до зростання кількості таких заходів з початку 2018 року, зокрема проведення лекцій з людьми поважного віку в межах міського "Університету третього покоління".

Протягом кожного з зазначених років юридична клініка проводила в середньому один правопросвітній захід на два місяці. В більшості це лекції, проте практикуються оригінальні форми типу підготовка групи правових роз'яснень, конкурс інфографіки, щорічна конференція "Правоосвітницька діяльність юридичної клініки".

У минулому році студентами юридичної клініки ДНУ ім. Олеся Гончара у співпраці з Українською Гельсінською спілкою з прав людини для шкіл регіону були підготовлені група консультацій щодо проблемних питань в системі середньої освіти. Проте цей проект не відображений у формах обліку правової просвіти та залишений у форматі неопублікованих напрацювань.

Оцінюємо таку роботу як недостатньо систематичну та різноманітну.

Зараховано 1 бал з 3 можливих.

Рекомендується посилити різноманітність форм цього напряму роботи (зокрема виступи перед різними аудиторіями, заняття практичного права у школах, тощо) та їх безпосередній облік. Лекція не є ефективною формою правопросвіти, рекомендуємо приділяти більшої уваги новаційним формам типу street law (див. детальні розробки Асоціації з цього питання: https://legalclinics.in.ua/biblioteka/pravova-prosvita/). Також доречно розвивати власні оригінальні програми правопросвіти, якими однозначно визнані конкурс правозахисної інфографіки та конференція. Напрацювання щодо прав людини в школах варто опублікувати і використовувати у подальшій безпосередній правовій просвіті.

2. Документальне забезпечення правопросвітньої роботи юридичної клініки.

2.1. Документація юридичної клініки про заходи безпосередньої роботи з аудиторією.

Юридична клініка ДНУ ім. Олеся Гончара у 2016 та 2017 році не практикує облік заходів безпосередньої правової просвіти за винятком звіту директора. 2/3 прозвітованих заходів не було підтверджено документально.

Бал не зараховано.

Практика показує, що усі юридичні клініки виступають ініціаторами та проводять чимало заходів правової просвіти (зокрема виступи перед різними аудиторіями, заняття практичного права у школах, тощо). Як правило такі заходи підтверджуються графіками занять, публікаціями про

їх проведення, зібраними методичними розробками типу сценаріїв та планів, а найбільш ефективні ведуть журнали із відображенням ходу та результатів занять. Асоціація юридичних клінік оцінює цей показник наявністю підтверджень принаймні 2/3 зазначених заходів.

2.2. Документація юридичної клініки про заходи дистанційної роботи з аудиторією.

Юридична клініка ДНУ ім. Олеся Гончара не змогла підтвердити 3 з проведених 5 у 2016 році дистанційних правопросвітніх заходів. Це менше ніж 2/3.

Бал не зараховано.

Дистанційні форми правопросвітніх заходів на відміну від безпосередніх занять не підтверджуються графіками. Їх найефективніша форма – копії матеріалів (наприклад, публіцистичних статей у ЗМІ) та повідомлення про їх проведення на інтернет-ресурсах.

3. Якість організації заходів правової просвіти юридичної клініки

3.1. Перевірка і допомога викладача-куратора у підготовці правопросвітнього заняття.

Всі правопросвітні заняття юридичної клініки ДНУ ім. Олеся Гончара проводяться за присутності директора юридичної клініки. Не можемо визначити що це сприяє їх кількості, проте це характеризує їх якість.

3.2. Механізм формування достатньої компетентності студентів юридичної клініки до проведення правопросвітніх занять.

3.2.1. Щорічне системне навчання для студентів підготовці та проведенню правопросвітніх занять.

Механізму системного щорічного навчання розробці і проведенню правопросвітніх занять юридична клініка ДНУ ім. Олеся Гончара не практикує. Курс "Основи юридичної клінічної практики" правопросвітнього модулю не містить.

3.2.2. Механізм апробації правопросвітніх занять перед їх проведенням.

Механізм апробації правопросвітніх занять перед їх проведенням юридична клініка ДНУ ім. Олеся Гончара не практикує.

Зараховано 1 бал з 3 можливих.

Правопросвітні заняття не менш складні за організацією і проведенням, ніж надання юридичної допомоги. Тому доцільно впровадити рекомендовані форми забезпечення якості їх проведення студентами: перевірка і затвердження матеріалів викладачем або працівником юридичної клініки, навчання основам правової просвіти (у клінічному навчальному курсі та на додаткових заняттях), апробація навчальних занять перед їх проведенням.

4. БОНУСНИЙ ПОКАЗНИК. Якість занять правової просвіти юридичної клініки.

Була відвідана лекція з тематики медичного права, яку провела запрошений юрист-практик. Лекція стосувалася актуальної тематики і проблемних моментів цієї галузі. Слухачі: студенти декількох факультетів університету.

Рекомендації: всі правопросвітні заняття розглядати як такі, що готуються і проводяться студентами юридичної клініки під керівництвом залучених викладачів або юристів-практиків. Практикувати інтерактивні методи. Перелік і опис інтерактивних методів та готові до застосування сценарії занять можливо завантажити у рубриці "Правова просвіта" у бібліотеці на сайті Асоціації юридичних клінік України.

ЗАГАЛЬНИЙ РЕЗУЛЬТАТ
моніторингу якості діяльності юридичної клініки Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Рік моніторингу: 2018

Юридична клініка діє як штатний підрозділ вишу більше 10 років, хоча без такого статусу працювала і раніше (представники ДНУ ім. О.Гончара були присутні на заходах юридичної клінічної освіти в ранніх двохтисячних).

Юридичною клінікою напрацьовано традиції і ведеться досить деталізована система ведення архіву справ консультування. Відмічаємо успіхи юридичної клініки Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара бути юрклінікою повного циклу правозахисту (від звернення до підготовки процесуальних документів та представництва інтересів клієнтів).

Досить оригінальні підходи напрацьовані у правовій просвіті. Моніторинговою командою такого типу заходом визнана наукова конференція "Правоосвітницька діяльність юридичних клінік", яка щодва роки організовується цією юридичною клінікою. Також оригінальним правопросвітнім заходом є конкурс студентської інфографіки з прав людини (прав учасників Антитерористичної операції), що двічі проведено юридичною клінікою ДНУ ім. Олеся Гончара у 2106-2018 роках.

Водночас, були відмічені позиції у напрямах організації, навчального процесу, консультування та правопросвітньої діяльності, які можуть бути покращені.